קבר א מיי׳ פ״ו מהלי י״ט הלי ד סמג לאוין פה טוש״ע א״ח

סימן תקלח סעיף ו: קבה ב מיי פ״א מהלי שמטה הל' יד סמג

לארן רסו:

כמון לסו. קבו גד מיי׳ שם הלי יג: קבו ה ו מיי׳ פרק ז

הלכה ג סמג עשין

טוש"ע ח"מ סימן שפה

סעיף א: קבח ז מיי פ״ח מהלי עבדים הלכה ו

סמג עשין פו טוש"ע י"ד סי' רסו סעיף פב: קבש ח מיי' שם הל' ו

ט [מיי׳ פכ״ב מהלי אישות הלכ״ו טוש״ע אה״ע סי׳

פח סעי גן: קל י כ מיי׳ שם הל׳ ח

סעיף פג: קלא ל מ מיי פרק יא מהל' שמטה הלכה

גליון הש"ם

יש"י ד"ח קנייה רבו שנ

ובו' דהדרי. מ) נ״ל דלא

מוסף תוספות

א. והכי איתא בתוספתא

כל שבנ"א חורשין ה' והוא

חורש ו'. ו' והוא חורש ז'.

לד: ד"ה ניטייבה הביא מקור

לפי' זה מהירושלמי. ב. [ד]אי הוה קנסינן בשום דוכתא הוה קנסינן

סמג שם טוש"ע שם

יא סמג לאוין ערה:

מתנ שם:

מהל' חובל ומזיה

ל) [מ"ק יג.] שביעית פ"דמשנה ב, כ) [ע" פרש"יעירובין ה.], ג) [מ"ק יג. בכורות לד: וֹ, דֹ) וֹלקמו נג. ושם נסמן], ה) [מוספתה ע"ז פ"ד], ו) [יבמות סו:], ז) [כתובות קי:], ה) ערכין כט:, ט) במ"ח: שהוליך, [כמובות קר.], מ) עופק :, ט) במ"א: שהוליך, רש"ל מ"ז ועיין מ"ד, יא) [ב"קל:], יב) [שייךלעיל במשנה ד' מג:], מ) לולי דברי הגרע"ק ניחא בלא חדא מניהו הגהה כלומר שאמר שמואל דהדרי זבים גבי שדה אמרה. (מלור (537

מוסף רש"י י ואם תימצי לומר כוון מלאכתו במועד. ב/ אבונו בביועו. דאמרינן במו״ק המכוין מלאכתו ב . כרמו לבזר ואומר האבוד הוא והתירו חכמים במועד, תאבד ולא יבלרנה הואיל ולכד וחרייי הואיל ולכך נתכוין, ומיבעיא לן התם אם מת קודם המועד מהו לקנום בנו אחריו ולא יבלרנה קורם המועד נוהו נקום בנו אחריו ולא יבלרנה במועד, ואם חימלי לומר התם הוא דלא הנסינן לבנו דהא מת קודם המועד רכורוח שנתקווצה. שנטל קוליה ממנה שהיו תלושין ומפחרין כה, תזרע למוצאי שביעית. דליכה למיקנס מידי, דהא לא עבד בשביעית עבודה חשובה ע"י עגלות ומשוחות של זבל (mm) או בדיירה. טל ידי דיר בהמות שמעמידין ומשכיבין אותה חדש או חדשים כדי לוכלה (שם). לא תזרע למוצאי שביעית. דקנסינן דעכד טבולה חשובה בשביטיח (שם) כל הני מדרבנן נינהו ואעפ"כ קנסו דלא חזרע למולאי שביעית (מו"ק יג.). נקטינן. מסורת מאבותינו מרכותינו (ערובין ה. טימא טהרותיו כו' לא קנסו בנו אחריו. לשלם אע"ג דלדידיה קנסו כדאמרי בפ׳ ארבעה אבות ליקין (בכורות לה.). היזק שאינו ניכר. דהל צעיניה כול (חו״ק יג.) טהרותיו מונחות לפניו ואין היזק ניכר כהן, לא שמיה היזק. לחיוביה אפילו לדידיה מדאורייתא נבכורות לה.)**.** ויוצאה. ביוכל חה הלוקח אינד מעומיו (ערכין כט:). בחדא הדרי זביני. מחדא מהנך תרתי שמעית בטל והמעות חוזרין, מהך דהמוכר שדהו בשנת היובל עלמה או מהך דהמוכר עבדו לישראל ונ. עבדו ליי עבדו ליי ד (וויי נחולה לארץ (שם). ובחדא לא הדרי זביני. אלא הלוקח מפסיד מעותיו, ולא יטחקה מפסיר משתיק, דכם ידענה בהי מינייהו המקח בטל. ואי קשיה פשיטה דמהך דהמוכר שדהו בשנת היובל קאמר שמואל היובל קאמר שמואל דהמקח בטל והמעות חורין, דאי מעות אבודין מאי איכא בין רב לשמואל, איכא בינייהו אי שמיט לוקח וקללן אילנות שהיו בה, לרב דאמר מכורה היא, שדה הדרא בעינא ואילנות דקך קך, לשמואל דאמר אינה מוכרה ומעות

יאט"ג דלוקח לא שקל זוזי, אי נמי כגון שמכר עמה מטלטלין והחזיק לוקח בקרקעות ולא משך המטלטלין, דקיימא לן (קדושין כו.) נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה ואין לריך משיכה, לרב דאמר הו) נפט פין הים מחלים יקרן שם נפט פי הים מחלים במקר המחלים ולהוף הין הין מפטים לפיקור היולאה. שדה הדרא ומעולטלן מיקנו לשמולל דאמני אינה מכורה ומעות מעוכה לא מיקנו מעולטלי, דאוקה דקרקע לא היוא חוקה (עורבין כם:). קנייה רבו שני ולא הדרי זביני. והלוקס מפסיד וכיון דבההיא חזינן דלא הדרי זביני, ודאי כי אמר שמואל בהא אינה מכורה ומעות חוזרין (שם).

ואם סימלי לומר. גבי מכוון מלאכתו במועד שיכול לעשות קודם המועד או להניחה מלהתחיל בה עד לאחר המועד וכיון דלמנם להתחיל בה סמוך למועד שאם לא יגמרנה במועד יהא דבר האבד ויהיה מותר לגומרה ותנן התם (מו״ק דף יג.) וכולן אם כוונו מלאכתן במועד יאבדו ואיבעיא לן כוון ומת מהו שיקנסו

בנו אחריו ואם תמלא לומר בההיא

תפשוט לן דקנסוהו ואע"ג דלא עבד

איסורא כ״ש הא דעבד איסורא אבל

אם תמצא לומר בההיא דלא קנסוה

אכתי הא מבעיא לן דהתם הוא דלא

עבד אבוה איסורא שהרי מת הודם

המועד ולא בא לידי איסור: לממוניה.

לפדותו מנכסיו: והא איתיה. ביד

בנו: שנחקוולה. ניטלו ממנו קולים

וברקונין ליפותה ואין זו עבודת קרקע

מן התורה לא קנסוהו ותזרע למולאי

שביעית: נטייבה. נודבלה והולידש לה

זבל בעגלות ומשחות: נדיירה. על

ידי דיר בהמה לזבלה עבודת קרקע

היא וקונסין אותו: לא קנסו בנו

אחריו. לשלם ואע"ג שהוא חייב לשלם

כדתנן בהניזקין (לקמן דף נב:) המטמא

והמדמע והמנסד שוגג פטור ומזיד

חייב: שחינו ניכר. הטומחה חינה

ניכרת בפירות: לא שמיה היוק.

לחייב נכסיו מן התורה: לחולה לחרץ.

אפילו לישראל: לפלוני אנטוכי.

משמע שנולד באנטוכיא ולא משמע

שנולד ודר באנטוכיא ואיכא למימר

לא לקחו על מנת להוליכו שם הלכך

לא יצא לחירות ואפילו הוליכו יש לומר

דעתו לחזור: שבאנטוכיא. משמע

שדירתו שם ועל מנת כן לקחו: לוד.

בא"י: הא. דקתני לפלוני אנטוכי

לא ילא עד דאמר שבאנטוכיא: דאים

ליה. להאי אנטוכי בית בא"י: והא.

דהתני לאנטוכי יצא דלית ליה בית

אבל אושפיזא אית ליה: **ודעתו לחזור.**

לבבל: מהו. מי הויא הך איתתא

כמוכרת עבד זה לחולה לארץ בנישואין

הללו דקיימא לן (כמובות דף נה:) בעל

בנכסי חשתו לוקח הוי וילחו לחירות

או לא: סבעי למ"ד. (יבמות דף סו:)

במכנסת שום לבעלה וגירשה היא

אומרת כלי אני נוטלת והוא אומר

דמים אני נותן כמו ששמאום לי

באחריותי בנכסי לאן ברזל הנישומין

בכתובה ואיכא למ"ד הדין עמו הואיל

ומאותה שעה הם באחריותו ואיכא

למ"ד הדין עמה משום שבח בית

אביה: כי דידה דמו. ולאו מכירה

היא דהא אם נתארמלה או נתגרשה

דידה נינהו: לפירא. שהוא משעבד בהן למלחכתו: דלח קנו ליה לגופיה. ואם תימצי לומר כווז מלאכתו במועד ומת אלא קנסו בנו אחריו משום דלא עבד איסורא הכא מאי לדידיה קנסו רבנן והא ליתיה או דילמא לממוניה קנסו רבנן והא איתיה אמר ליה תניתוה שבשרה שנתקווצה בשביעי' תזרע למוצאי שביעית ינמייבה או נדיירה לא תזרע למוצאי שביעית וא"ר יוםי בר' חנינא יינקטינן הטיבה ומת בנו זורעה אלמא לדידי' קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן יאמר אביי הנקטינן מימא מהרות של חבירו ומת לא קנסו רבנן בנו אחריו מ"ם סיהיזק שאינו ניכר לא שמיה היזק וקנסא דרבגן היא לדידיה קנסוהו רבנן לבריה לא קא קנסו רבנן: או לחוצה לארץ: תנו רבנן ייהמוכר עבדו לחוצה לארץ יצא לחירות וצריך גם שחרור מרבו שני רבן שמעון בן גמליאל אומר פעמי' יצא ופעמים לא יצא כיצד אמר פלוני עבדי מכרתיהו לפלוני אנטוכי לא יצא לאנטוכי שבאנטוכיא יצא והא תניא מכרתיהו לאנטוכי יצא לאנמוכי השרוי בלוד לא יצא לא קשיא הא דאית ליה ביתא בארץ ישראל הא דאית ליה אוְשפּיזא בארץ ישראל יבעי רבי ירמיה בן בבל שנשא אשה בארץ ישראל והכניםה לו עבדים ושפחות ודעתו לחזור מהו תיבעי למ"ר יהדין יעמה תיבעי למ"ר הדין עמו תיבעי למאן דאמר הדין עמה כיון דהדין עמה כדידה דמו או דילמא כיון דמשעבדי ליה לפירא כדידיה דמו ותיבעי למאן דאמר הדין עמו כיון דהדין עמו כדידיה דמו או דלמא כיון דלא קני ליה לגופיה כדידה דמו תיקו: אמר ר' אבהו שנה לי רבי יוחנן עבד שיצא אחר רבו לסוריא ומכרו שם רבו יצא לחירות והתני ר' חייא איבד את זכותו לא קשיא יכאן שדעת

דברים הללו שמעתי ממנו מה תהא על המעות: בחדא אמר דהדרי וביני. וחוזרות המעות ללוקח: ובחדא לא הדרי. אלא איבד הלוקח מעותיו: **ולא ידענא הי מנייהו**. וא"ת אי לשמואל במוכר שדהו לא הדרי זביני ואיבד מעותיו במאי פליג עליה דרב דהא לרב נמי לא הדרה דקאמר מכורה ויוצאה ודאי פליגי דאילו לרב המכר מכר ואם קנו עמה נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא משיכה

ולשמואל אינו מכר והמעות מתנה נינהו ואין נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה במכירה זו בלא משיכה ויכולין לחזור בהן ומעות המטלטלין חוזרין ומעות הקרקע מתנה דאדם יודע שאין מכר שדה בשנת היובל וגמר ונתן מעות לשם מתנה: מדקתני בברייסא. לעיל

ברישא דשמעתין: **קנייה רבו שני**. ואיבד מעותיו דאי הדר זביני ורבו ראשון קנייה למה ליה לשני לשחררו היה לנו לכוף את הראשון שאיסורו

עליו אלמא לא הדרי זביני. וכיון דשמע רב ענן בחדא מנייהו אמר שמואל °דהדרי זביני ודאי גבי שדה אמר שמואל דהדרי ולא הפסיד הלוקח:

רבו לחזור כאן שאין דעת רבו לחזור והתניא יוצא העבד אחר רבו לסוריא יוצא לא סגי דלא נפיק והתנן "ואין הכל מוציאין אלא יצא העבד אחר רבו לסוריא ומכרו רבו שם אם דעת רבו לחזור כופין אותו ואם אין דעת רבו לחזור אין כופין אותו אמר רב ענן שמעית מיניה דמר שמואל תרתי חדא הך ואידך דאיתמר ⊕המוכר שדהו בשנת היובל עצמה רב אמר מכורה ויוצאה ושמואל אמר לאינה מכורה כל עיקר בחדא הדרי זביני ובחדא לא הדרי זביני ולא ידענא הי מינייהו אמר רב יוסף ניחזי אנן מדתני בברייתא המוכר עבדו לחו"ל יצא לחירות וצריך גם שחרור מרבו שני שמע מינה קנייה רבו שני ולא הדרי זביני וכי אמר שמואל התם אינה מכורה יומעות חוזרין

ונדיירה כפירוש הקונטרס ואף על פי התלושים בה וכן

הבונה (שבת דף קג.) התולש עולשין והמזרד זרדין אם ליפות הקרקע כל שהוח לע"פ דפטר התם בחרעה דחבריה הכא ליכא לאוקמי בהכי דשביעית לא מיפטר משום מלאכה שאינה לריכה לגופה: ים לחוצה לארץ יצא לחירות.

ואם תאמר היכי דמי אי אזיל מנפשיה איבד את זכותו כדאמר בשמעתין דבעל כרחו אינו

יכול להוליאו כדאמרינן בשלהי כתובות (דף קי:) דאין הכל מוליאין חיש לומר דמיד כשמכרו קנסינן ליה " פן ישדלנו לוחח בדברים לילך אחריו:

נמי בשביעית. תוס' הרח"ש. ג. ולא מצי מלוה להוריש לבניו ממון שאין לו רשות בו. תום' הרא"ש. ועע"ש דב׳ שהפקידו. T. שנטל. תוס׳ נכורות לד: ד״ה ד"ה שנתקוולה. 1. וה"נ קוצים לחורשה ולזורעה. לחירות, ישתעבד רבו שני דאי מיים או מגרש לה הדרי לה: לסוריא. ארם לובה וכחולה לארץ היא למכירת עבדים כדתניא בפ"ק (לעיל ח.) המוכר עבדו לסוריא כמוכר כשיצא העבד עם רבו שני לחולה לארץ: יצא לחירות. ואט"פ שיצא מתחלה לדעת ואי הוה מחי העבד לא הוה רבו מצי כייף ליה כדתנן הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מוליאין בשני דייני גזירות (כסובות קי:): **כאן שדעת רבו לחזור.** כשילא על מנת כן ילא וכיון דמכרו הוי כמוכר מארץ לחולה לארץ: לחזור, דכה"ג לא והסניה. בניחוחה: יולה עבד אחר רבו לסוריה. משמע דין על העבד לנאח אחר רבו לסוריא. ופריך לא סגי דלא נפיק בחמיה והחנן אין הכל מוליאין י (לישנא אחרינא) גרסינן ילא עבד כו' עבד שילא אחר רבו לסוריא ומכרו רבו שם ומקמי הך תרלחא הוה גרסינן הכי יולא עבד אחר רצו לסוריא מכרו רצו שם כו׳ ולא שבקיה לאסוקי לכולה מתניתא עד דפרכיה: אם דעת רצו לחוור. אם כשיצא על מנת לחזור יצא: אנטוכי וכו׳ משמע דמיירי אנטונ זו מטנונ זו אנד שלא יצא עדיין העבד מא"י. מוס׳ הרא"ש. **כופין אוסו.** להוליאו לחירות: סרסי. בשני דברים הללו שמעתי שפסק דין: חדא הא. מכירת עבד לחולה לארץ: ויולאה. לבעלים מיד וזה הפסיד מעותיו: **אינה מכורה כל עיקר**. מקל וחומר ומה מכורה כבר יוצאה עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר. וקאמר רב ענן בשני ט. שלא ישתעבד בו אפיי

פסקי רי"ד

בא״י, דחיישינן. הרא״ע.

או לחוץ לארץ ת״ר המוכר עבדו לחוץ לארץ יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו שני ומפסיד לוקח

ביים. של ביים איין שאין הלוקח רשאי להוציאו מא"י בעל כרחו של עבד כדתנן הכל מעלין לא"י ואין הכל מוצלין לא"י ואין הכל מוצלין אחד המיים ואם היה כיון שקנאו ע"ד להוציאו קנסי׳ ליה שיוציאנו לחירות שמא יתפתה וילך אחריו התובאן אותו בשרוא כבו לה הוב דבין שקצאו כדי יותבאו קפטי יות שבאי היות הבאו המובאי אין שופעין לו אלא אמרי כיון ראש"פ שחחר הלוקח אזומר כשרואה שב"ד כופץ אותו לשחררו אני אדור בא"י אין שופעין לו אלא אמרי כיון שקנאו ע"ד להוליכו לחו"ל קנה עצמו ב"ח. ודוקא המוכר עבדו לחו"ל קנסו אבל המוציא עצמו לחו"ל לא קנסו שהרי אם רוצה העבד למאן ולסרב בו שלא יוציאנו יכול. ולא עוד אלא אי (לא) מכרו שם אחר שיצא אבד העבד שהור אם דבר היבה במקורסוב בי שאר דב אה בכל האת היא היא היא היא היא ביה היא ביה היא היא היא היא היא היא היא היא שחרור מרברים בגמ" מפני שהיה לו לסרב ועדיך גט שחרור מרבו שני שהמנוכר עבדו לכנענים צריך גט שחרור מרבו ראשון דכנעני לא קני ליה אלא למעשה ידיו וקנין האסור עדיין נשאר אצל רבו ראשון אבל כשמכרו ישראל לחו"ל קנה הלוקח שני הקניינים ונסתלק רבו ראשון מעליו סילוק גמור הילכך צריך גט שחרור מרבו שני:

במייבה. פי׳ בקונטרם מדבלה וקשה דהא איסורא דרבנן הוא והיכי פשיט מינה בבכורות בפ׳ פסולי המוקדשין (דף לד:)

אלרם אזן דהוי איסורא דאורייתא וכן הכא מפקע ליה ממלות היכי פשיט מינה ומפרש ר״ח נטייבה חרש בה חרישה יתירא דהוי דאורייתא א

> שהוא דרבנן חשיב טפי מנתקוולה ומייתי ראיה מנטייבה ומיהו אכתי קשה הכא היכי פשיט דילמא עבד שאני דמפקע ליה ממצות חמיר טפי מאיסורא דאורייתא כדאמרינן בפרק כל פסולי המוקדשין (שם דף לד:) ואומר ר"ת דגבי שביעית אית לן להחמיר טפי מבשום מקום לפי שהיו מולולין בה כדאמרינן בסוף הניוקין (לקמן נד.) שהיו חשודין על השביעית לכך מייתי שפיר מינה דלא קנסו בנו אחריו ב ובשטר שיש בו רבית שהונסים אותוים דמשמע לעולם אפילו בנו כיון דקנסו זכה בו הלוה ג ובשנים שהפקידו אלל אחד זה מנה חה מאתים דאמר ר' יוסי הכל יהא מונח עד שיבא אליהו (ב"מ דף ה.) התם קנסינן להו כי היכי דלודי ואם היה מחזיר לבנו לא היה מודה: שנתקווצה. פי׳ ר״חד קולין

> מפרש בירושלמיה אבל מחוברים הן אסורין מדאורייתא כדאמרינן בפרק

משנה [דקאמר] 'תמן [מורין] כשנטלו קוציה', משמע דמוקי לה בתלושין. תוס' נכורות לד: תוס' ככורות לד: ד"ה שנתקוולה. I ואם אינו רוצה לצאת אמאי יצא בו בא״י. תוס׳ הרל״ט. ת. ואמרי׳ עלה בגמ׳, לאיתויי מאי, לאיתויי עבד עברי שברח מחו״ל לארץ דאמרינן לי׳ זיל זבניה, וכ"ש זה שהוא דר רארץ לחו"ל וכגון שדעת רבו איבד את זכותו, הא מדאמרי' בברייתא בגמ'